

ABORDAREA POLITICILOR DE DESCENTRALIZARE ADMINISTRATIVĂ PRIN PRISMA DREPTURILOR OMULUI ȘI EGALITĂȚII DE GEN ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Angela ZUBCO

Abordarea prin prisma Drepturilor Omului și Egalității de Gen a politicilor de descentralizare este un concept relativ nou pentru țara noastră. Din perspectiva dezvoltării în Republica Moldova a unui sistem al administrației publice locale, bazat pe principii recunoscute și afirmate de-a lungul timpului în statele cu o democrație avansată, autentică, precum Statele Unite ale Americii, începând cu anul 2009, s-a acordat o atenție deosebită abordărilor bazate pe respectarea Drepturilor Omului și Egalității de Gen. La inițiativa organizațiilor internaționale, oficiile centrale ale PNUD și SIDA au convenit să conlucreze la implementarea abordării bazate pe Drepturile Omului în cadrul a trei țări pilot, prima fiind Moldova. Definind conceptul dat în contextul Moldovei, PNUD și SIDA au convenit la nivel local să se axeze pe principiile fundamentale de: *participare, nondiscriminare, transparență și responsabilizare*. De asemenea, s-a decis de a porni prin concentrarea activităților în acest sens la cea de-a doua etapă a descentralizării proiectului de guvernare locală, gestionat de PNUD, UNIFEM și finanțat de SIDA pe parcursul anilor 2010-2012. Acest programul Comun – *Dezvoltare Locală Integrată*, nu a fost un proiect ce viza drepturile omului în sine. Autorii proiectului contau pe faptul că valoarea adăugată din aplicarea abordării bazate pe drepturile omului va duce nu numai la sporirea eficacității proiectului menționat, ci și va induce efecte pozitive pentru situația cu privire la drepturile omului în Moldova pe termen lung [1].

Activitățile implementate, începând cu anul 2009, pe segmentul administrație publice locale, s-au caracterizat prin aplicarea unor practici noi întru sporirea participării publice a cetățenilor la procesul de luare a deciziilor, în special a grupurilor vulnerabile sau marginalizate. Astfel, mesajele prioritare promovate s-au referit la necesitatea implicării tuturor membrilor comunităților locale în procesul de luare a deciziilor, care ulterior

afectează viața cotidiană a fiecăruia dintre ei. O atenție sporită s-a acordat inițiativelor privind responsabilizarea atât la nivelul autorităților publice alese, al funcționarilor publici, cât și la nivelul cetățeanului individual, accentuând necesitatea dezvoltării spiritului de responsabilitate civică, activism, inițiativă și voluntariat în rândurile tuturor membrilor comunității. Mai multe proiecte promovate de către asociațiile obștești, în domeniul administrației publice locale, descentralizării și autonomiei locale au fost realizate cu succes, cu aplicarea unor noi metodologii și abordări, care ulterior au fost recomandate drept practici de succes la nivel național și internațional.

Scopul aplicării abordării prin prisma Drepturilor Omului și Egalității de Gen a fost obținerea unei structuri guvernamentale mai eficiente și mai democratizate în corespundere cu valorile europene și integrarea în Uniunea Europeană, conform celor stipulate inclusiv în Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova pentru anii 2008-2011, cât și asigurarea efectelor drepturilor omului în interesul public [2]. Cu referire la impactul de durată al acestor activități, putem constata că au fost obținute un număr concret de rezultate care și-au găsit reflectare în conceptul și politicile de descentralizare și guvernare locală, cum ar fi: consolidarea strictei aplicări a legii în Republica Moldova la nivel central și local; eficiența sporită și orientarea îmbunătățită a prestării de servicii personale pentru cele mai nevoiașe pături din societate; un nivel scăzut de corupție; statul, administrațiile publice locale și autoritățile centrale își vor consolida capacitățile pentru a fi mai transparente și mai responsabile, cât și pentru a fi mai capabile să asigure nediscriminarea și participarea publicului; procesele de dezvoltare vor contribui la egalitate; posibilitățile de a reduce inegalitățile sunt identificate de guvernul central și administrațiile publice locale care vor acționa în privința acestora; abilitarea celor săraci și marginalizați din societate (de exemplu, o voce mai puternică și acces sporit la servicii publice pentru aceste categorii de populație); activitate politică sporită a celor săraci și marginalizați; cunoștințe fortificate cu privire la sistemul democratic și mecanismele sale în rândul întregii populații, mai cu seamă în rândurile celor marginalizați și săraci; media și societatea civilă vor deveni mai puternice în ceea ce privește solicitarea de informație și transmiterea acestei informații către cetățeni, vor deveni mai puternici în ceea ce privește monitorizarea și urmărirea implementării deciziilor politice; cetățenii vor fi mai capabili să solicite informații și răspundere de la factorii de decizie atunci când este necesar.

Abordând aspectul impactului de moment al inițiativelor de promovare a politicilor de descentralizare administrativă prin prisma Drepturilor Omului, Egalității de Gen și a bunelor practici din Republica Moldova, putem menționa un șir de activități promovate de către Cancelaria de Stat, coordonator

Victoria Cujbă în perioada 2009-2014: abordarea aplicată la elaborarea *Strategiei Naționale de Descentralizare prin prisma Drepturilor Omului și Egalității de Gen*, prezentată drept experiență de succes în cadrul Forumului Global al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, desfășurat în Costa-Rica; 60 de proiecte de consolidare a capacităților și dezvoltare durabilă a comunităților locale, primăriilor și consiliilor alese în cadrul *Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată* implementat de Guvernul Republicii Moldova prin intermediul Cancelariei de Stat, cu asistența partenerilor internaționali – Ambasada Suediei, PNUD Moldova, UNWOMEN; desfășurarea *Programului de Formare Profesională în Descentralizare pentru autoritățile publice centrale și locale din Republica Moldova* în cadrul Academiei de Administrare Publică, cu participarea Institutului Internațional de Management al Universității Erasmus din Rotterdam, Olanda; elaborarea *Ghidului Alesului Local* cu argumentarea raționamentelor abordării programelor de descentralizare din perspectiva Drepturilor Omului; desfășurarea *Primei Conferințe Naționale privind cooperarea inter-comunitară* și a Conferinței cu participare internațională – *Reforma de Descentralizare: de la Strategie la acțiuni* (evenimente reflectate pe pagina oficială destinată descentralizării); conlucrarea cu experții Consiliului Europei în cadrul Comitetului Democrație Locală și Regională, Strasbourg, Franța; participarea la emisiuni teleradio, dedicate subiectelor descentralizării, autonomiei locale, abordărilor privind Drepturile Omului și Egalității de Gen; intervenții în ziare locale prin intermediul Asociației Presei Independente (API); publicații în buletinul *Funcționarul Public* al Academiei Administrației Publice de pe lângă președintele Republicii Moldova; comunicate informative în domeniul descentralizării și autonomiei locale etc.; publicații și materiale pentru conferințe științifico-practice cu participare internațională; participarea la Conferința internațională din Stockholm, Suedia – *Dezvoltare economică prin asigurarea egalității de gen*, expert în panelul statelor membre ale Parteneriatului Estic (12-14 mai 2013) [2; 3].

În concluzie, abordarea bazată pe bunele practici din domeniul drepturilor omului, în baza principiilor de transparență, responsabilizare, nondiscriminare și participare, va permite Republicii Moldova elaborarea calitativă a unor documente de politici privind descentralizarea și consolidarea autonomiei autorităților publice locale, care ulterior, fiind implementate și transformate în activități concrete, vor avea un impact pozitiv asupra tuturor cetățenilor.

Referințe:

1. Strategia Consiliului Europei privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017. Sinteză. www.mmuncii.ro (experiența UE).
2. <http://www.descentralizare.gov.md> (experiența Republicii Moldova).
3. www.equalityhumanrights.com/about-us/about-the.../gender-equality (bune practici).